

Varsler mistet jobben

Som seksjonsoverlege varslet Torgeir Engstad fylkeslegen om medikamentsvinn. Et halvår etterpå måtte han slutte som leder.

HELSE

Åsne Haugli og Reidar Mide Solberg
Oslo

I august 2014 ble daværende seksjonsoverlege Torgeir Engstad varslet av en sykepleierkollega ved geriatrisk seksjon på Universitetssykehuset Nord-Norge (UNN) om omfattende svinn av såkalte A-preparater. Dette er sterkt vane-dannende stoffer som morfin og andre opiater. Når slike medikamenter blir borte, er helsepersonell forpliktet til å slå alarm.

Dette gjorde Engstad og kollegaen i en intern varsling i august 2014.

- Så gikk det tre måneder, og fint lite skjedde. Dette tross gjentatteurringer fra oss som hadde oppdaget saken, sier Engstad.

28. november 2014 varslet han fylkeslegen om medikamentsvinnet. «Jeg finner det uansvarlig å vente på svar», skrev Engstad, med kopi til sykehusdirektøren og klinikkledelsen ved UNN.

- Jeg våget ikke sitte med denne saken. Den var for alvorlig, utdyper Engstad.

Fylkeslegen opprettet tilsynsak etter å ha fått varselet.

Ikke politianmeldt

Engstad mente at UNN-ledelsen ikke hadde tatt medikamentsvinnet på alvor, noe ledelsen avviser.

31. januar ba han sykehusdirektør Tor Ingebrigtsen foreta en intern granskning av hvorfor medikamentsvinnet ikke var blitt tatt tak i. «Den aktuelle hendinga har et skadepotensiale som etter mitt skjønn ikkje har blitt tatt på alvor», skrev Engstad, og anklaget klinikkledelsen for å ta kelegge og trenere saken.

UNN politianmeldte ikke medikamentsvinnet.

- Alle relevante instanser i ledelsen var informert om saken, men uten at jeg kunne se at de handlet

Uro på sykehusene

● Lørdag 23. januar fortalte en rekke leger DN Magasinet om hvordan de ble møtt med represalier etter å ha varslet om uforsvarlig drift eller ytret seg kritisk.

● Siden har tidligere klinikkjef ved Oslo universitetssykehus, Olav Røise, og tidligere leder av Norsk Kirurgisk Forening, Olaug Villanger, gitt intervjuer om de samme temaene.

● Ledelseskulturen ved flere norske sykehus er så dårlig at den rammer både ansatte og pasienter, ifølge Helsetilsynet.

● UNN kommer dårligst ut på parametere som «sikkerhetsklima» og «teamarbeidsklima» i en fersk rapport fra Helsedirektoratet, skrev DN på tirsdag.

DN 23. januar

som de burde. Man må forvente at helsepersonell kjenner helsepersonelloven og meldeplikten, sier Engstad.

«Jeg var for brysom»

UNN-ledelsen gikk ikke med på noen intern granskning, slik Engstad foreslo. På forsommeren ifjor ble han kalt inn til en samtale med daværende klinikkleder Tove Skjelbakken.

Jobben hans som seksjonsoverlege var begrenset til en fireårsperiode, og denne perioden gikk nå mot slutten.

- Jeg oppfattet samtalen som et regulært forhør om min lojalitet og min tillit til ledelsen. Budskapet var ikke til å misforstå: Jeg var for brysom. Like etterpå lå det brev i posthyllen om at min stilling som fagansvarlig seksjonsoverlege ville opphøre, sier Engstad.

Ledelsen ved UNN avviser fullstendig at det er en sammenheng mellom de to sakene.

Han rådfører seg nå med Legeforeningen, og vurderer å forfølge saken juridisk. Engstad, som har jobbet ved UNN siden 1985, hevder sykehusets ordning med tidsavgrensede mellomlederposisjoner brukes til å teste ledernes lojalitet oppover i systemet. Engstad sier han ikke fikk noen begrun-

nelse for hvorfor han ble fjernet.

- Tvert imot har jeg bare fått gode tilbakemeldinger. Jeg tror varslingen er årsaken til at jeg ble skjovet ut. Min historie føyer seg inn i rekken. Noe av det samme har skjedd andre mellomledere som har vært kritiske. Det er bygd opp en kultur ved UNN der både ledere, engasjerte ansatte og tilitsvalgte blir møtt med sanksjoner om de ytrer kritikk og - som i mitt tilfelle - tar varslingsplikten på alvor, sier Engstad.

Fylkeslegen opprettet på eget initiativ en tilsynssak om hvordan UNN som virksomhet håndterte medikamentsvinnet.

Denne saken er nå til behandling i Statens helsetilsyn.

UNN avviser sammenhengen

UNN-direktør Tor Ingebrigtsen, som har fått presentert Torgeir Engstads påstander, påpeker at

Engstad var en av fire søkere som ble innkalt til intervju da stillingen skulle besettes på ny, men at Engstad ikke fikk fornyelse.

- Det har ingen sammenheng med at han varslet om medikamentsvinn. Saken om medikamentsvinn er behandlet i henhold til etablerte rutiner for den type saker, sier Ingebrigtsen, og tilføyer:

- UNN ser at ordningen med funksjonstid i lederfunksjoner har noen svakheter og er i dialog med Legeforeningen om hvorvidt den er hensiktsmessig.

Tidligere klinikkleder Tove Skjelbakken har ikke besvart DNS henvendelser, men UNNs kommunikasjonssjef Hilde Pettersen opplyser at Skjelbakken har vært involvert i sykehusets tilsva-

asne.haugli@dn.no
reidar.solberg@dn.no

Seksjonsoverlege Torgeir Engstad mener stillingen gikk tapt fordi han varslet om svinn i medikamenter. Sykehusledelsen avviser dette. Foto: Ingun A. Mæhlum

Eget «UNN-team» i legeforeningen

Oslo: UNN skiller seg klart ut fra alle andre sykehus i Norge når det gjelder represalier mot leger, ifølge Christer Mjåset, leder i Yngre legers forening. Legeforeningen har nå satt ned et eget «UNN-team», bestående av fire jurister, for å støtte medlemmer som føler seg motarbeidet.

- Noe slikt har vi aldri gjort før. Grunnen er at pågangen er så stor, og sakene så vanskelige. Slik har det vært i mange år. Det dreier seg om at våre medlemmer blir utsatt for represalier når de uttaler seg kritisk eller varsler om uforsvarlige forhold, sier Mjåset.

I juni 2014 sendte 42 overleger et bekymringsbrev til Helse Nord og helseministeren. Overlegene

skrev blant annet at «kolleger og tillitsvalgte som tar opp problematiske forhold på vegne av pasienter og kolleger blir møtt med sanksjoner».

- UNN-ledelsen sier de har stor takhøyde, men vårt inntrykk er et usedvanlig vanskelig klima, med

Christer Mjåset, leder i Yngre legers forening, mener UNN skiller seg klart ut.

det vi vurderer som en gjengjeldelsespraksis mot dem som står frem med kritikk. Det vi ser i gjentatte saker, er at UNN-ledelsen lager personkonflikter av noe som er systemkritikk. Den som

har ansvaret for denne kulturen, er direktør Tor Ingebrigtsen, sier Mjåset.

Fredag er han, legepresident Marit Hermansen og lederen av overlegeforeningen, Jon Helle, invitert i møte med helseminister Bent Høie om frykktkultur.

- Problemstillingene rundt frykktkultur er kjent. Dette er noe vi har jobbet med i flere år, og fortsatt jobber med, sier UNN-direktør Ingebrigtsen i et intervju med DN.

Han benekter at sykehuset har en undertrykkende kultur, slik flere tillitsvalgte og ansatte hevder.

- Jeg er svært opptatt av å drive kontinuerlig forbedringsarbeid

og ha tett dialog med de ansatte. En formiddag i uken er jeg ute i fagmiljøene og har dialog med ansatte på sykehuset for å fange opp hva som skjer. Jeg er kjent med kritikken fra legenes tillitsvalgte, men den er vanskelig å forholde seg til uten konkrete eksempler, sier Ingebrigtsen.

- Har du ikke fått vite om konkrete eksempler?

- Jeg kjenner ikke til konkrete eksempler i et sånt antall at jeg føler det står i et rimelig forhold til begrepet «utbredt omfang», som Legeforeningen hevder. Vi er en stor organisasjon. Jeg vil at vi skal være et sykehus med stor takhøyde for ulike meninger, sier Ingebrigtsen.